

Vapaaehtoisena vastaanottokeskuksessa

Tervetuloa vastaanottokeskusvapaaehtoiseksi. Tähän dokumenttiin on koottu tietoa vastaanottokeskuksessa toimimisesta sekä vapaaehtoisien oikeuksista ja velvollisuuksista. Loppuun on lisätty myös muutamia usein esitettyjä kysymyksistä turvapaikanhakijoihin liittyen. Tutustuthan materiaaliin ennen vapaaehtoistoiminnan aloittamista vastaanottokeskuksessa. Vastaanottokeskuksessa toimiva vapaaehtoinen on sitoutunut noudattamaan vastaanottokeskusvapaaehtoisille laadittuja ohjeita.

Tehtävään liittyvää tärkeää tietoa:

Vapaaehtoisen velvollisuuksiin kuuluu

- vaitiolovelvollisuus
- vapaaehtoisten eettisten ohjeiden noudattaminen
- vastaanottokeskuksen tai muun tilan vastaavien ohjaajien sekä muun henkilökunnan ohjeiden seuraaminen ⇔ nämä tahot ovat viime kädessä vastuussa siitä, mitä kohteessa tapahtuu
- tarkistaa vastaanottokeskustoimintaan liittyvät rokotesuositukset ja päivittää henkilökohtainen rokotesuoja (Vaaditut rokotteet kuuluvat pääsääntöisesti kansalliseen rokoteohjelmaan)

Vapaaehtoisilta on ehdottomasti kielletty

- romanttiset suhteet turvapaikkaprosessissa olevien kanssa
- luottamuksellisten asioiden kertominen
- omanvaltaiset päätökset asioiden ja aktiviteettien järjestämisessä
- rahan lainaaminen tai antaminen suoraan turvapaikanhakijoille sekä erillisten hankintojen tekeminen

Suosittellemme lisäksi, että

- vapaaehtoiset käyttävät vastaanottokeskusympäristössä ainoastaan etunimeään
- vapaaehtoiset eivät luovuta omia yhteystietojaan asukkaille

Kun saavut vapaaehtoistyöhösi vastaanottokeskukseen:

Ilmoita henkilökunnalle tai toimintaa koordinoivalle vastuutaholle / -vapaaehtoiselle etukäteen saapumisestasi sovittun käytännön mukaisesti. Ilmoittaudu, kun olet paikalla ja kerro, mihin toimintaan liittyvä vapaaehtoinen olet. Saat paikan päällä toimintaohjeet joko vastuuvapaaehtoiselta tai henkilökunnan edustajalta.

Henkilökunnan läsnäolo saattaa kuitenkin vaihdella esim. viikonpäivien mukaan.

Kaikki toimintaan osallistuvat vapaaehtoiset ovat vakuutettuja Vantaan kaupungin tai toimintaa organisoivan tahon puolesta.

Vapaaehtoisen tulee käyttää vastaanottokeskuksessa toimiessaan vapaaehtoisten tunnuksia (vapaaehtoisliivi tai kaulanauha). Vapaaehtoisten tunnuksien on palautettava vastaanottokeskuksen henkilökunnalle ennen yksiköstä poistumista.

Liikkuminen

Vastaanottokeskuksessa toimivissa vapaaehtoisryhmissä tulee paikalla olla kerrallaan vähintään kaksi vapaaehtoista. Sama ohjeistus on voimassa myös silloin, jos asukkaita lähdetään saattamaan jonnekin.

Vastaanottokeskuksissa vapaaehtoistoiminta tapahtuu vain sille osoitetuissa tiloissa. Muut tilat on rauhoitettu asukkaiden käyttöön, eikä niissä tule oleskella.

Muuta tarpeellista tietoa:

Ikäraajat: Vastaanottokeskuksessa saa toimia vain 18 vuotta täyttänyt vapaaehtoinen.

Media: Älä puhu tiedotusvälineiden edustajille ennen kuin olet keskustellut henkilökunnan / vastuuvapaaehtoisen kanssa. Älä kommentoi vastaanottokeskuksen arkeen liittyviä asioita, sen tekee ainoastaan vastaanottokeskuksen henkilökunta. Voit näin sovittaessa kertoa roolistasi vapaaehtoisena ja omasta vapaaehtoistoinnastasi - periaatteidemme mukaisesti. Myös sosiaalisen median käytössä kannattaa noudattaa varovaisuutta.

Lahjoitukset: Mikäli haluat itse vapaaehtoisena lahjoittaa jotakin, neuvottele asiasta etukäteen vastaanottokeskuksen henkilökunnan tai keskitetysti keräystä järjestävän tahon kanssa. Varmista lisäksi, että kyseisiä artikkeleita todella tarvitaan, sillä huonosti organisoituna lahjoitukset voivat aiheuttaa epäjärjestystä asukkaiden keskuudessa tai koitua henkilökunnalle lisätaakaksi.

Raha-asiat: Vapaaehtoiset eivät saa lainata rahaa tai ostaa asioita turvapaikanhakijoille.

Turvapaikan hakijoiden terveys: Vastaanottokeskuksissa työskentelee palkattu terveydenhoitaja, joka on päävastuussa terveydenhuollollisista asioista. Äkillisissä vakavissa tilanteissa, kuten vakavissa urheiluvammoissa, hoidosta vastaa sairaanhoidon päivystys. Tällaiset tilanteet tulee raportoida myös keskuksen henkilökunnalle ja mahdollisuuksien mukaan myös vastuuvapaaehtoiselle.

Sinun terveytesi: Huolehdi käsihygieniasta! Älä tule paikalle, mikäli tunnet itsesi sairaaksi: Flunssat ja mahataudit leviävät vastaanottokeskusympäristössä herkästi. Pidä rokotukset ajan tasalla.

Muista levätä! Älä tee liian montaa vuoroa lyhyen ajan sisällä: Kaksi kertaa viikossa on jo todella paljon. Pyri suhteuttamaan vapaaehtoistyön määrä elämäntilanteeseesi.

Vapaaehtoistyön tarve jatkuu vielä pitkään. Keskustele toisten vapaaehtoisten kanssa omasta ja muiden jaksamisesta.

Lopuksi:

Turvapaikanhakijoilla saattaa olla yhdistäviä kokemuksia ja taustojakin, mutta ryhmänä he ovat varsin heterogeeninen ”porukka”. Tulijoita kannattaa lähestyä ensisijaisesti yksilöinä, jokaisen ainutkertaista tarinaa kuulostellen. Tulijoiden joukossa saattaa olla traumatisoituneita ja eri tavoin reagoivia ihmisiä. Osa on saattanut paeta väkivaltaa, ja todistaa sellaista. On tärkeää, että olemme läsnä, mutta samalla on hyvä muistaa, että varsinainen kriisi- ja traumatyö on oma tehtäväkenttensä.

Osalle tulijoista turvapaikkaprosessi saattaa olla varsin vieras, ja siihen liittyy monia kysymyksiä. Ihmiset reagoivat myös odotukseen ja epätietoisuuteen eri tavoin.

Kun keskustelet, ole ystävällinen, mutta päättäväinen. Kuuntele ja ole puolueeton. Korosta, ettet itse tee päätöksiä heidän asioidensa suhteen. Tue ihmisiä ja vastaanottokeskuksen työtä.

Kiitos, että haluat toimia vapaaehtoisena vastaanottokeskuksessa. Panostuksestasi on suuri hyöty!